

МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ

материал на Борислав Борисов

специалност на фокус

Прилики и разлики

Политология, Международни отношения и Международни икономически отношения са различни специалности, които функционират в едно и също академично и професионално поле – което позволява на завършилите да търсят реализация по сходни кариерни пътеки – но същевременно всяка от тях има своята по-тясна призма на интереси. Международни отношения като академична дисциплина се появява във висшите училища около 20-те години на 20-и век в Уелс, после в САЩ, Канада и Швейцария. Специалност Политология е фокусирана върху политиката и външнополитическите отношения, МИО пък върху икономическите отношения между държавите. Международни отношения респективно се явява специалност, обединяваща всички аспекти на отношенията между държавите.

Важно е да се спомене, че от друга страна пък международните отношения и европеистиката са част от политологията или тъй наречените „политически науки“.

Международните отношения и европеистиката са просто поддисциплини на политическите науки и в повечето случаи се предлагат като специализация по време на бакалавъра или магистратурата, а не като завършен предмет. Мит е, че завършилите международни отношения стават дипломати. Международните отношения не са конвейер, бълващ аташета и посланици, а комплект от теории (често противоречащи си и конкуриращи се помежду си), които се опитват да опишат и анализират по възможно най-адекватен начин политическите събития, излизащи извън рамките на националната държава.

Може би стана малко объркано. Затова нека да започнем едно по едно.

**Професиите,
които ще са
актуални
след няколко
години,
най-вероятно
още не
съществуват
днес**

Политология

Политологията е една от най-нашумелите специалности през последните години – и може би не без основание – но истината е, че малцина знаят какво всъщност представлява тя. Какво точно е политическото в нея? Какво е отношението ѝ към политиката, как точно се обвързва с нея и къде в целия този хаос се губи логосът от втората част на името, тоест претенциите за научност, добиване на познание, за методология и анализ?

В чуждестранните университети дисциплината Политология се нарича Political science (Политически науки). Политология не е специалността, която трябва да подготвя бъдещите политици, а специалност, която подготвя политическите анализатори. С диплома по тази специалност можете да търсите кариера като специалист, експерт и анализатор на политическите процеси в държавни институции, правителствени и неправителствени организации, политически партии, профсъюзи, международни организации. Медии, социологически агенции и дипломатическите институции също са вариант за работа пред политолозите.

Много от бъдещите политолози влизат в университетските аудитории с очакването, че там ще им предложат наръчник за успешна реализация на политическа кариера, и остават разочаровани, когато разберат, че факултетът по социални науки не е школа за политически кадри. Политологията не развъжда политици – академичният живот счита за свой основен дълг именно да е изчистен от идеологии и партийна пропаганда, да провокира у студентите дистанцирано и критично мислене, и на първо място – да развие техните аналитични способности.

Обучението в специалност Политология обикновено е свързано с изучаването на чужди езици и дисциплини

като: История на политическите идеи, Основи на политиката, Конституция и политика, Политикономия, Сравнителна политикономия, Сравнителни политически системи и институции, Теории на международните отношения, Политически комуникации и маркетинг, Теория и критика на политическите идеологии, Политически маркетинг и предизборни кампании и много други. В добавка към това се изучават общи теории от областта на правото, философията и социологията. Както можете да се досетите, тази специалност, следвайки естествения ход на времето и мимикрията в политическите процеси, непрекъснато трябва да актуализира и реформира предлаганите дисциплини, за да предлага адекватно обучение, в духа на настоящите реалности.

Изводът е, че политологията е подходяща за хора, които търсят поле за изява в публичния сектор. Дипломираните по тази специалност ще могат да се похвалят с една завидна обща култура, философско-аналитичен поглед върху живота и ще имат възможност, при добро желание, да напуснат университета говорейки един или два чужди езика. Успешната кариера задължително трябва да се гони с бързо интегриране в политическия и обществен живот, защото както добре знаем, поне в България, всички разбират от политика, и в този смисъл всеки е потенциален конкурент за работното място на младия политолог. В този смисъл, на това, че понякога студентите-политолози създават впечатления на амбициозни карьеристи с огромно самочувствие, не трябва да се гледа с лошо око, напротив – това е неизбежна реакция от предчувствието за мисия в живота, пред която стоят много препятствия и силна конкуренция. Да им пожелаем успех.

Международни отношения

Международни отношения, както е очевидно от самото име, са отношенията между държавите по света – икономически, политически, дипломатически, юридически. Първосигналната връзка, която повечето хора правят, когато стане въпрос за академичната специалност Международни отношения (в чуждестранните университети именувана като International Relations), е, че това е специалността за упражняването на професията на дипломатите. В това има истина, но и далеч не изчерпва възможностите за реализация след завършването на Международни отношения (МО). А и преди да се стигне до професията е образованието.

Поглед върху учебния план на специалността в произволно избрани български университети, показва, че за да станат подготвени специалисти в сложната и обемна материя на международните отношения, студентите ще изучават дисциплини като:

- История на международните отношения
- Теория на международните отношения
- Теория на външната политика
- Външнополитически анализ и прогнозиране
- Сравнителен анализ на теории за международните отношения и външната политика
- Международна и национална сигурност
- Международни спорове и конфликти
- Външна политика на България
- Външна политика на САЩ и Европейски страни
- Европейско политическо сътрудничество и интеграция
- Теория и практика на международните преговори
- Обща теория на правото
- Икономика
- Политология
- Международни икономически отношения
- Чужди езици

Пределно ясно е, че студентите в тази специалност трябва да получат базисни познания в икономиката, правото и политологията, и задълбочени познания върху международните отношения и външната политика. Тези няколко „лъча“ в обучението са добър вариант за последваща специализация в някой от тях като магистърска програма или продължаване към втора диплома за висше образование в областта на икономиката или правото с признаване на част от обучението. Допълнителен плюс е изучаването на чужди езици – основен момент за успешна реализация след завършване.

Каква професионална реализация е възможна?

Първи избор пред завършилите подобна специалност са държавни институции с ресор външни отношения – Министерство на външните работи или други министерства, посолства, български или чуждестранни международни организации (ООН, МВФ, структурите на Европейския съюз и Европейския парламент и т.н.). Професионална реализация може да се търси и навсякъде в частния и държавния сектор, където се провеждат дейности с международна ориентация. Спе-

На европейския пазар страната ни притежава конкурентни предимства и е един от най-големите износители на таланти в областта

циалисти по международни отношения работят като анализатори и експерти по националната сигурност, както и в медиите. Тази специалност подготвя широки специалисти, които обаче трябва да се реализират в сравнително тесен ресор, предимно в държавния сектор, което е добре да се има предвид.

Професионален съвет към бъдещите учаци

Ако искате да работите като дипломат, специалист по външна политика в държавната администрация или в международна организация, то още от училище трябва да подготвите кандидатстването си като завършите с възможно най-висок успех. Учете чужди езици и участвайте активно в училищни и извънучилищни мероприятия, с които ще демонстрирате качества, които се ценят в областта, в която бихте искали да се развивате. Инициативност, гражданска активност, поемане на отговорност – тези неща ще направят впечатление и ще ви бъдат от полза! Успех!

Класация на най-добрите български университети по Политически науки

Място	Университет	Град
1.	Американски университет в България	Благоевград
2.	Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“	Варна
3.	Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	Велико Търново
4.	Нов български университет	София
5.	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	Пловдив
6.	Русенски университет „Ангел Кънчев“	Русе
7.	Софийски университет „Св. Климент Охридски“	София
8.	Университет за национално и световно стопанство - София	София
9.	Югозападен университет „Неофит Рилски“	Благоевград

Източник: www.mon.bg

Класация на най-добрите световни университети по Politics and International Study

Място	Университет	Държава
1.	Harvard University	САЩ
2.	University of Oxford	Великобритания
3.	Science Po	Франция
4.	The London School of Economics and Political Science (LSE)	Великобритания
5.	University of Cambridge	Великобритания

Източник: QS University Rankings by Subject 2019